

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyílttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1885. évi folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Előfizetések elfogadtatnak Kézdi-Vásárhelytől a kiadó-hivatalban, Csik-Szeredán Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél. Az előfizetési pénzek vidékre — legcélszerűbben posta-utalvánnyal — Kézdi-Vásárhelyre, lapunk kiadó-hivatalába küldendők.

Felreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy azoknak, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, lapunkat csak azon reményben küldöttük és fogjuk talán ezután is küldeni, hogy a hátralékot utólagosan be fogják küldeni.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A modern párbajok.

E lap idei 74-ik számában említés volt a 104 év előtti párbajokról. Illő, hogy a mai modern kor párbajairól is megemlékezzünk.

Igen rosszul és helytelenül azt mondják, hogy van a megsértésnek oly neme, melyet törvényes jog nem büntethet

meg; van bizonyos oly szent érzelm és tulajdon, melyért a sértett fél szégyenli az igazságszolgáltatás nyilvánossága előtt elégtételt kérni, és nemes kétségbeesésben magának tartja fenn az elégtételt. De lássuk, hogy mily végzetes, szomorú tévedése ez az emberiségnek s mily rémesek annak következményei.

Ezelőtt mintegy két héttel a pestvidéki törvényszék egy minden jóérzésű embert undorral eltöltő párbajpört tárgyalta le. A lapokból már ismeretesebbek lehetnek a szerencsétlen ügy előzményei. Egy már több párbajt vitézül vívott fiatal orvos szívenlőtte egy barátját, kártyázó pajtását s hozzáképest meglehetősen alsórangu hivatalnokot.

A párbaj folyó évi január 22-én történt a czinkotai erdőben. Az eredmény az lett, hogy nemcsak a megsértett, szíven talált hivatalnok lehelte ki lelkét, hanem elesett és meghalt az apa is; az ifju feleség pedig — szíve alatt magzatával — belebetegedett a fájdalomba s szintén meghalt. A tragoedia ára 5 frt osztrák értékben, melyet a szerencsétlen áldozat kölcsönzött a kitünően lövő orvosnak s melyet ez utóbbi elfeledett a kitűzött határrapra megfizetni. A kölcsönadó, a terminus rég lejárván, kérte pénzt, a mi a mai világban — úgy látszik — hallatlan sértés, s a sértés halállal torlatott meg.

És most kérjük meg önmagunktól tiszta önértéssel: volt-e itt valami „szent érzelm“ alapuló oka annak a hármas gyilkossággal végződött párbajnak?

az asztalán, hogy mindenki, a ki csak mosó-intézetébe lépett, első pillanatra szagolni kezdte, azt hívén, hogy valami tengerentuli szappantábla.

Egyszer egy piros pozsgás varróleány lépett lanudryába, karján csinos kis kosárral, követelvén a barátnője által mosatni oda vitt fehérneműket s mialatt jegyét Dodonak átnyújtá, kosarát a biblia sarkához úgy oda találta ütni, hogy abban valami megesorrent.

— Ah, Istenem! Csak nem törött össze mind? — kiáltott fel a varróleány és sietett félretolni a kosár fedelét.

Kosara tele volt tyuktojással.

— Mily szerencse! Csupán kettő ment tönkre s ez a kettő is záp volt.

— Mit? Záptojások? — kérdé élénk érdeklődéssel Dodo. — Azokhoz már rég nem volt szerencsem. Szabad közelebről szemügyre vennem e finom csemegéket?

— Akár itt hagyjam önnek mindkettőt ajándékban. Én borzadok még a szagától is.

— Pedig úgy nézem, hogy a kisasszony kosarában valamennyi tojás záp.

— Ah, az lehetetlen! Hiszen az borzasztó volna.

— Ime nézze: ez is, emez is, meg emez is, mind, valamennyi. Csak a világosság felé kell tartania a tojásokat, s azonnal meggyőződhetik szavaim igazságáról.

Ezen hit, ezen érzelm valóban végzetes tévedése az emberiségnek, — miut a tárgyalásnál az ügyész igen helyesen részletezte — mert a sértettnek nem adja meg az eszközt, hogy szükségkép meg is toroltassék az ellene intézett bántalom; ez a hit és érzelm gyengesége a társadalomnak, mert ha az önbíráskodás oka komoly, akkor az következményeiben rettenetes igazságtalan, ha pedig nem komoly, akkor gyalázatos és nevetséges. — Igen, az ilyen párbaj a társadalomnak valóságos gyalázata.

De ilyen gyalázatos és indokolatlan mainapság minden párbaj.

Mig nálunk az emberölés, ha párbajban történik, legfennebb öt évi börtönnel büntetetik: Angliában az előirt, lovagias szabályok megtartása mellett elkövetett emberölés, a halálos kimeneteli párbaj, egyenlőnek tekintetik a gyilkossággal, s mint ilyen, akasztófával büntetetik. Anglia szépen meg tudott hódolni az észszerű etikának; s Európa többi társadalmának a mindenki által érzett kirívó alternatívák dacára sem támad már egy szer ahhoz elég lelki bátorsága, ereje és önértéke? Ma a párbaj — viszonyítva az ősi, barbar kornak nevezett időből vett eredetéhez és értelméhez — egészen elkorcsult, elfajult.

Igen jellemzően mondja el a fenti párbajpörben a mai párbajok okait a a vádló ügyész, midőn így szól: „Ma a társadalom legkülönbözőbb rétegei majmolják az arisztokrácia szokásait és bü-

neit, s ha van ok valaha párbajra (a mi észszerűen soha semmi körülmények között nincsen), az elvesztette már az arisztokratikus lovagiaság zománczát, és undok, mert nem végzetes eszköz az ma többé, hanem igen sokszor pusztító öncél, egyszerű üzem, melyben ölnék és meghalnak alacsony, olykor pirulni való tettekért. A sértés tárgya nem a becsület belső világa, a szent érzelmeknek tisztelni való tulajdona, hanem mesterségesen keresett ok, mely nem a fegyver, hanem a nevelés elmulasztott fegyverme által volna megtorlandó. A párbajnak, ezen bűnnek, rugója nem a komoly okok többé, hanem a henczegő hiúság, az alacsony boszu, mely elnémitja a lelkiismeretet. A vivni tudás bizonyos jogzsimet kezd igényelni bizonyos társadalmi állásra. És az egyének eme bűnében ijesztő mérvben osztozkodik a társadalom számszerű zöme.“

Valóban társadalmunknak már-már oly modern lovagjai kezdenek teremni, kik maholnap jubileumot ülhethetnek vitézül vívott párbajaik emlékéül, kik elől, mint rettenetes szörnyek elől, félve tér ki minden szelidebb ember. A mai párbajozók hősiességéhez nem is szükséges egyéb, mint gyakorlottság, vagyis rendszeres önképzés az ölésre, olykor ügyesség és mindenkor szerencsés, durva idegzet. Hát bátorság? az már nem is kell.

Nincs nap, melyen a jóirányu sajtó ne figyelmeztetné a kormányt, a törvényhozást és a társadalmat emez észellenes

A „Székelyföld“ tárczája.

Khinai szerelem.

(Elbeszélés az amerikai életből.)

Csing Dodo, new-yorki mosóintézet-tulajdonos, a formátlanabb khinai férfiak közé tartozott. A feje annyira szögletes volt, hogy a pofacsontjaira tarisznyát lehetett volna akasztani. A haját köröskörül borotválta, csupán a feje búbjáról lógott le akkora czopf, hogy bármely bürokrata megirigyelhette volna. Apró szemei, mint két fekete pók, kandikáltak ki a szemöldök alatti mélyedésből, mereven és fénytelenül, csakis akkor villanva meg, ha egy-egy csinos lady lépett a lanudryba.

A ladyk pedig nem igen szokták észrevenni New-Yorkban a khinaiakat, kivált ha még hozzá csunyak is. Csing Dodo sovár pillantásai sok mellőztetésnek voltak kitéve, de azért ő még sem csüggedett, hitt ama végzetben, mely minden khinai számára biztosítja előbb-utóbb a mennyei birodalmat, a mit ő New-Yorkban már nem is tudott más-ként képzelni, mint egy szerető nő alakjában. Csing Dodo szeretett volna megnősülni; mióta megvagyonosodott, az lett minden ohajtása s hogy hamarabb célzt érjen, áttért a keresztény vallásra s akkora bibliát tartott

— No akkor vége a puncsnak! Most már mivel traktáljam meg estére vendégeimet?

— Kérem, hiszen a záptojás éppen a legnagyobb delikatesz.

— Pfuj!

— Semmi pfuj! A hogy mi khinaiak el tudjuk készíteni, még a fejedelmek is élvezettel lakmározhatnak belőle, s annyira ki-vesszük a formájából, hogy sokan meg se tudnák mondani, mit esznek.

— Igen, de miként tudnám én azt ugy elkészíteni?

— Hivjon meg engem vendégül. Hadd legyenek estére szakácsa.

— Am legyen. Ugy is sokat hallottam már a khinaiak ételkészítési ügyességéről. Legalább ma saját házámban magam is vendég leszek.

A varró nő estélyén, kit nevezzünk egyszerűen csak Karmélának, a khinain kívül még egy férfi és öt fiatal nő jelent meg. A férfi szabó volt, a hölgyek pedig mindannyian varrónők. Ezeknek sem tetszett a szögletes fejű Dodo, bár ez valamennyit elárasztá émelgyös bókjaival. Nevetni azonban nevetek rajta eleget, kivált mikor hozzá öltözött, vagyis inkább vetkezett a főzéshez s hosszú vékony pálczákból álló evőkanalait oda szurkálta a füle mellé, a tálczaszerű ételhq-dót pedig a nyakába akasztotta.

Azt, hogy mit mivel odakint a konyhán, s mivel akarja megtraktálni a vendégkeszort, senki se tartotta érdemesnek megfigyelni.

Pedig hát az odakint nagy művészetet fejtett ki a takaréktűzhelynél, nemcsak pompás teát főzött, de betálatl vacsorára egy egész tál riskásán sült csibecombot és valami apró gombóczzéléket, mik nagyon hasonlítottak a sárga lilomhoz.

Karméla és vendégei nagy élvezettel fogyasztották el az ételeket, s nem győzték dicserni Csing Dodo ügyességét.

Dodo önelégülten mosolygott hozzá. Mosolya azonban nem tartott sokáig.

A szabó nekihehvélve a hatalmas teától, felhasználta idejét, mi Amerikában rendesen drága, arra, hogy Karméla kezét megkérje. Dodo csak nézett.

— És Karméla?

Az nagyon természetesnek találta azt, hogy a jelenlevő hölgyek közül épen őt érje e nagy tisztelet. Mert mi tagadás benne? Biz ő valamennyi közt legszebbnek tartotta magamagát. Azután meglegalább némi kárpótlással tekintette a vacsora költségeért, ha nem pénzben, legalább szükséges házi butorban, mit közönséges néven férjnek neveznek.

Kecsteljes mozdulattal nyújtotta kezét a szabónak.

— Ön tisztelt Csing Dodo és ti leányok, legyetek tanui ez ünnepélyes eljegyzésnek.

és rendszeresített emberölés gyalázatos üzemleire. De nehezen várható a javulás ott, hol képviselők, főrendiházi tagok, főispánok, magas állású katonák stb. párbajoznak. S mikor lesz ennek vége? Majd akkor, midőn az álszégyent legyőzi az igazi bátorság; midőn a törvényszéki ítélet nem hozatik a társadalmi szokásokra való tekintetből és méltányosságból; midőn a párbaj fölötti ítélet egyirányú lesz a korcsmai verekedés, lopás stb. feletti ítélettel.

Bizony ideje volna már e téren is a haladásnak. Ha az angol társadalom tud, miért ne tudna az európai társadalom többi része is? Bizony szomorú kép, midőn öt forintért egy jól lövő ember miatt három lény kell, hogy áldozatul essék egy végzetes tévedésnek.

Tegye meg csak a bíróság, a törvényhozás, a sajtó és a társadalom kötelességét, s a henczegő hiúság heve alább lohadj, a bajon pedig enyhítve lesz.

F.

Országgyűlés.

A képviselőház első ülése szombaton volt. Elnök üdvözlőlvén a ház tagjait és megnyitván az ülést, felolvastatja a második ülés szak megnyitására vonatkozó királyi leiratot, melyet már a múlt ülés szak végén bemutatott s melyet most felolvasás után átküldtek a főrendiházba. Kéri a ház támogatását a jelen ülés szakra is s ezután betérjeszti az elnöki jelentéseket s a szünidő alatt beérkezett kérvényeket, melyeket a kérvényi bizottságoknak adott ki. Elnök indítványára határozatba ment, hogy a ház tisztviselői és bizottságai a legközelebbi ülésekben fognak megválasztatni. Ezután Irányi Dániel interpellációt terjesztett be a keleti események tárgyában. Interpellációját miniszterelnök válasza után szándékozik indokolni. Helfy Ignác ugyanabban a tárgyban interpellált. Mindkét interpelláció közöltetni fog a miniszterelnökkel.

A főrendiháznak ez ülés szakban első ülése szintén szombaton volt. Ez egy történelmi nevezetességű mozzanattal is járt. Ekkor alakult meg ugyanis a reformált főrendiház; ekkor jelentek meg ott először azok, kik az új törvény értelmében egyházi vagy főbírói méltóságuknál s társadalmi kiválásaiknál fogva királyi kinevezés útján hívatottak meg. Elnök Sennyey Pál báró megnyit-

ván az ülést, az előlegesen tartott értekezlet megállapodása szerint felhívja a korelnököket és korjegyzőket helyeik elfoglalására. Nagy István, a képviselőház jegyzője, áthozza ama királyi leiratot, mely az országgyűlés második ülés szakát szept. 26-ára hívja össze. Megalakulván az igazoló bizottság, annak elnöke jelenti, hogy a ház határozatképes. Szapáry Gyula gróf benyújtja a miniszterelnök megbízásából a királyi leiratot, melylyel ő felvéte a főrendiház elnökévé Sennyey Pál bárót s alelnökeivé Vay Miklós és Szlávay József koronaöröket nevezte ki. Sennyey Pál báró elnök üdvözlőlvén a főrendeket, elnöktársait és a főrendek bizalmába ajánlja magát. Utána Haynald Lajos bíboros érsek emelt szót, Isten áldását kérve az új ház működésére és az elnökre. Végül a főrendek beadván szavazataikat a jegyzőkre és a ház nagyra, az emlékeztető ülés véget ért.

A szavazás eredménye a hétfői ülésen hirdettetett ki. E szerint a főrendiház háznagyává Szapáry István gr., jegyzőkké Baththyán Lajos gr., Cziráky Lajos gr. főispánok, Gyulay Pál, Nyáry Jenő br., Rudnyánszky József br., ifj. Széchenyi Imre gr., Teleki József gr. és Zichy Antal gr.

Az erdélyi róm. kath. státusgyűlés.

22-én este 6 óra tájban a püspök néhány szóval megnyitván az ülést, a tárgyalás folytatottatott a 15-ös bizottságnak az igazgatótanácsai jelentés IX. és X. pontjairól szóló jelentésével, melyben az érintett pontokat egyszerűen tudomásul venni ajánlja.

A gyűlés helyesléssel fogadja e jelentést; azonban Ugron Gábor a jelentésnek a gimnáziumokra vonatkozó részével nincs megelégedve. Az iskolai ügyek alatt ő nemcsak rövid statisztikai kimutatást szeretne látni, hanem ohajtaná feltüntetve látni a tanulók szellemi haladásáról, a tanítás irányáról, a klasszikus nyelvek, természettudományok vagy az idegen nyelvek stb.-ben való haladásról, a tanulók erkölcséről stb. kimerítő és kissé a statisztikánál magasabb nívőre álló, mélyebben beható jelentést. Kéri a státusgyűlést, hogy szigorúan utasítsa az igazgatótanácsot, hogy jövőre ez irányban tegye meg jelentését az iskolákról.

Bíró Béla és Ugron Gábor ismételt felszólalásai után a 15-ös bizottság jelentése tudomásul vétetik; de az igazgatótanács utasítatik, hogy Ugron Gábor felszólalása értelmében jövőre részletesebb jelentést tegyen.

Felolvasatott ezután az igazgatótanács által elfogadott felirat az országgyűléshez az érettségi vizsgálat ügyében.

s egy pillantást vet a meglepetéstől ájuldozó Karmélia lábafejére, miután pedig meggyőződik, hogy a khinai szinte szavai közel járnak a valósághoz, felugrik, fogja kalapját és kerekét old.

Az öt varrónő neki esik a khinainak és szidja, piszkolja, a miért a barátnőjük szerencséjét meghiusította.

— Már most bosszuld meg magad! — biztatják az ájuldozásából felocsudó Karmeliát. — Ne adj neki semmit a vacsoráért.

— Nem is kérek én azért semmit. New-Yorkban ily ételeknek különben is alig van értékük. Többnyire állatoknak dobják.

— Hát mit etetett velünk?

— Záptojást és békacombot.

— Br!! Borzasztó! — kiáltanak valamennyien egyszerre és kóvályogni kezdett velük az egész mindenség. — Karmelia megérdemli sorsát, a miért ily undorító dolgokat etetett meg velünk. Menjünk! Hagyjuk itt. Zárjuk ki örökre a barátságból.

Es elszéledtek bucsuzás nélkül valamennyien.

Karmelia egyedül maradt a khinaival.

— Mondja csak, valóban szerelmes ön a nagy lábakra?

— Nem biz én. De szeretem önt minden hibái s nagy lábainak daczára.

— Ön ritkítja párját! Itt a kezem, biztosítékul annak, hogy szívem is örökre az öné.

„Gondúzó.”

A státusgyűlés egész terjedelmében elfogadja a feliratot, melyet Dr. Grosz Gusztáv és Farkas Lajos szerkesztettek.

Szentkereszty György báró csupán azt indítványozza, hogy a felirat ne csak a képviselőházba, hanem a főrendiházba is adassék be. Együttal felkérendőnek véli a kath. képviselőket, hogy annak idején a parlamentben szavazzanak mint katolikusok.

Gál János is helyesli e felszólalást.

Molnár Antal képviselő visszaautisítja a vádat, mintha a képviselők nem szavaznának úgy, mint katolikusok. Kéri, hogy a felirat kinyomassék és úgy osztassék szét a házban.

Ugron Gábor az egész feliratot alapiában elhibáztattnak tartja. A felirat igen hosszadalmas, s nincs reménye, hogy még el is olvassák. Ő tehát csak kivonatban szeretné beadatni a képviselőházba. Ezután igen nagy hatással és általános figyelem közt fejtegette saját nézeteit, melyeknek alapján a feliratot szerkeszteni kellett volna. Beszéde a nagyrészt papokból álló státusgyűlést viharos éljenzésre ragadta.

Lukács Béla ajánlja, hogy mondaná ki a státusgyűlés, hogy az érettségi vizsgákon a státus minden jogait tartsa fenn, a miniszter küldöttét a vizsgákra bocsássa be.

Györfly Gyula teljesen az Ugron Gábor álláspontján állva, hosszasan és nagy figyelem közt szólott a kérdéshez. Lukács Béla indítványát annyiban nem fogadta el, hogy a miniszter által küldött biztost az érettségi vizsgálatokra nem a karná bebocsáttatni.

A püspök szavazására bocsátva a kérdést Lukács és Györfly képviselők véleményeivel, a nagy többség Györfly javaslatát fogadta el.

Ekkor érkezett meg Rómából Jakobini bibornok sürgönye, melyet a püspök felolvasott és a gyűlés állva hallgatott meg.

Ezután az elnök bekérte a délután tartott választás eredményét. Beadatott Bálint eszperes, szavazatszedő bizottsági elnök bejelentése szerint összesen 107 szavazat. Ebből nyertek az igazgatótanácsba: Barts Ferenc prépost 107, Gergely Ignác 100, Gidófalvy Gergely 59 szót, az egyházi rendből; a világiak közül: Groisz Gusztáv 105, Szentkereszty György báró 104, Páll Sándor 96, Ugron Gábor 93, Csiky Viktor 80 és Novák Ferenc 62 szavazatot.

Az ig. tanácsból e szerint kiestek a világiak közül: Biasini Domokos, Benel János és Gál Lajos.

Alelnöknek báró Jósika Samu kolozsmegyei főispán, titkárnak Szentkirályi Kálmán választatott meg.

Ezzel az esti ülés 10 órakor véget ért.

23-án délelőtt volt az utolsó ülés. 22-én este a tagok nagy része elutazott s így a be-rekesztő ülés úgy szólva felszólalás nélkül folyt le. Nevezetes határozat alig hozott.

Említésre méltó, hogy Potsa József főispán a csiksomlyói tanítóképezdének áthelyezését, esetleg egy gazdasági tanintézet alakítását indítványozta a radnóthi uradalom épületébe.

Az eszme azonban Imets Jákó és a püspök felszólalásai után elejtetett.

Némi vitát keltett a küküllővári és radnóthi uradalmakat terhelő praesticiumok megváltása, a melynek vége azonban az lett, hogy az igazgatótanács által ajánlott 55 ezer frt megváltási összeg elfogadtatott.

Elnök kijelölte az Ugron Gábor által indítványozott és Radnóthra küldendő 5-ös bizottságot.

A státusgyűlés ezután fontosabb ügyet nem tárgyalt s néhány kebli ügy elintézése után Lönhart Ferenc püspök rövid szavakkal bezárta a három napig tartó ülést.

Jósika Lajos világi elnök bucsuszavai s a püspök apostoli áldása után a jelen voltak távoztak.

Levél a szerkesztőhöz.

K.-Vásárhely, 1885. szept. 28.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Olvastam becses lapjában Gyöngyösi István ipariskolai igazgató urnak az ipariskolákra vonatkozó cikkeit s az azokban elmondottakkal teljesen egyetérték. Tisztelt „iparos-társam” nagyon lekötözött jóakaratu soraival, mert nálunk valóban szükséges olykor-olykor az

ébresztő szó. Csak bár volna hatásuk a buzditó szavaknak, a jóakaratu figyelmeztetéseknél! De — fájdalom! — ez rendszeren el szokott maradni. A kik elis küldik a serdülő ifjakat az ipariskolába, nem azért teszik ezt, mintha belátnák ezen intézmény üdvös voltát, hanem csupán kényszerűségből, mert hódolnók kell a törvény szigorja előtt. Az ipariskolát az oda küldendő ifjak előtt becs-mérlik, átkozzák, s ezáltal egyszersmind csökkentik azokban a tanulás iránti kedvet. E tekintetben pedig — sajnos! — vajmi ritka a kivétel. S hogy tulzottnak ne tűnjék fel állításom azok előtt, a kik a dolgok állását nem ismerik, legyen elég e közönyösség illusztrálása végett felemlítenem az ipariskolákban megtartott nyilvános vizsgálatokat, melyeken, alig néhány kivétellel, távollétükkel tündökölték érdekelt iparosaink. Ezért szükséges felrázni az alvókat mély álmaikból.

S mi az oka e közönynek, ez idegenkedésnek? Az, hogy az érdekeltek nem látják be, nem képesek felfogni azon iskolának a messze jövőbe kiható hasznát, czélszerűségét. Hajdan nem voltak ipariskolák s így öregeinknek nem is volt alkalmuk okulni. Érezzük és tapasztaljuk is ezt most lépten-nyomon eléggé. Amde a mai kor szükségessége tette ezt az intézményt, mert különben a más művelt nemzetek magas fejlettségű ipara elnyomná a mi kezdetleges iparunkat, mely alig néhány év óta kezdett izmosodni, de még mindig csak a kezdet nehézségeivel küzd. E czélt pedig — mint már számtalanszor el volt mondva — művelt iparos-osztály nélkül elérni nem lehet; s ennek első feltétele az ipariskola.

Valóban bámulatos az a göröcsös ragaszkodás a régi czopfhoz, melyet különösen öregeinkben, kiknek még úgy szólva vérükben van a régi czéhrendszer iránti előszere-tet, naponta tapasztalunk nemcsak ezen, hanem más téren is. Erről — ha időm engedi — majd más alkalommal.

Most még csak egyet akarok mondani. Gróf Zichy Jenőt, a magyar ipar lelkes barátrját, mikor az ipariskola felállítására ügyben városunkban járt, mint ezen eszme apostolát, tárt karokkal, örömjongással fogadtuk. Ez a határtalan lelkesedés csak számaláng lett volna? Hát a czeremoniánál fel tudunk buzdulni, s mikor aztán tette kerül a dolog, akkor nincs ember a gátra? Bizony, t. iparos-társaim, kik még mindig idegenkedtek az ipariskoláktól, majd eljön az idő, midőn belátandjátok, hogy családokatok. Csak nehogy saját károtokon okuljatok!

A t. szerkesztő ur nehegy megharagudjék, hogy a mesterségébe belekontárkodom; csiszolatlan irányu levelemet, melynek megírására azonban a legjobb indulat vezérelt, legyen szives egy kissé megreparálni.

Alázatos szolgálja:
egy ifju iparos.

Igaz-e, hogy „az állami tanítóképző intézetek vád alatt” lennének?

(Válaszul Felszegi J.-nek a „Székelyföld” 73. sz. „A magyar közművelődés feladata” című cikkre adott válaszára.)

(Vége.)

Már be akarám végezni válaszatomat Felszegi urhoz ez ügyben, de jónak látom mégis ezen kínálkozó alkalommal azt is igazolni, hogy „nem mind arany, a mi fénylik”, nem is feltétlenül jó és üdvös a nemzetre és társadalomra nézve mindaz, a mi az állam nevében, annak cége alatt az államkormányozás által — habár jóakaratulag — történik és intéztetik. Álljanak bizonyítékul az alábbiak.

Az ország különböző részeiből évenként a belügyminiszterhez beérkező hivatalos jelentések csaknem hajmeresztő és leirhatlan szomorú képet nyújtanak a magyar nép aránytalan halandóságáról és roppant csekély mérvű szaporodásáról. Ezen szomorú körülmény, tagadhatatlanul, főkép a ma megindult magyar közművelődés fejlődésének nem kis kárával és hátrányával van összekötve. Látja ezt maga a magas kormány. Trefort miniszter ur saját hatáskörében is kíván a nép egészségéért valamit tenni; azért legujabban

egy rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében gyakorló orvosok számára külön tanfolyamot rendezesit az egyetemen, hol az illetők képesíttessenek, hogy azután a közép-tanodákban külön előadhassák az egészségtant, a mi annyit is tesz, hogy a középiskolai tantárgyak egygyel szaporítottassanak.

Valóban tökéletesen méltánylandó a miniszter ur hazafias szép szándéka; sok kíváncsú is van a mindennapi életben, de nem vihető ki egyszerre; nem lesz az ilyen oktatásnak feltétlenül haszna mindaddig, míg lesznek orvosok is, kik bármely okból rontják egészségüket.

A magyar nemzet pusztulását és halandóságát nem is nézheti közönyösen egy jóra-való hazafi sem.

De valamennyi nemzetfenntartó tényezőnek, erkölcsi és közigazgatási segélynek közre kell működnie, ha segíteni akarunk e bajon. Mi haszna a sok közegészségi intézkedésnek, ha nincs foganatjuk a ha nem is lehet foganatjuk egyéb közállapotaink miatt, minők pl. a számtalan pálinkabódék, a drága és rossz ételmi szerek, felszeg nevelés-oktatási törvények stb., melyek bővön ellen-súlyoznak minden üdvös rendszabályt és eredményt?

Ezeknek előrebocsátása után nem veszi rossz néven Felszegi ur, ha tárgyunkra vonatkozólag kimutatjuk ép oly jóakarattal, mint tenné Felszegi ur és teszi maga Trefort miniszter ur, jó szándéka ellenére, hogy vesztélyeztetni sok esetben a közegészséget, midőn a nép zsongéiban, fiatal csemetéiben rontja meg azt.

Vegyük csak szemügyre elfogulatlanul, tehát nem az állam iránti szeretet vagy elfogultság szemüvegén, az alsó és felső népiskolákba járó gyermekeink nagy részét.

Hogy gyermekeink túl vannak terhelve, azt nem tagadhatja senki; vagy az illetékesek ajkairól elhangzó eféle panaszok üres hangok lennének? A panaszok jogosultak, de a túlterhelés átkos következményeivel nem igen szoktunk leszámolni már a túlterhelés első oka iránti tekintetekből is.

Ha a mi népiskoláink tanterve lelkiismeretesen betartatik, ugy a 13—14 tantárgy — kivált a több nyelvű iskolában — azt eredményezi, hogy iskolába járó gyermekeink sem testileg, sem szellemileg nem fejlődhetnek, sőt — mondjuk ki ugy, a mint van — eltorpülnek.

Itt utalunk egyenesen az iskolatörvényre és a tapasztalatra. Igy talán Felszegi ur nem fog vádolni, hogy izgatunk akár a törvény, akár a szakminiszter ur ellen. A törvény 55. §-a kimeríti a tantárgyak felsorolásában az alfabetumot az n) betűig az elemi népiskolákra nézve, a felsőbb népiskolák számára a 64-ik §. értelmében m)-ig, illetőleg o)-ig, a polgári iskoláknál (74. §.) s)-ig; ezeken kívül van magyar nyelv s vannak rendkívüli tantárgyak, s a tündöklőni szerető néptanítók számára van még ezeken kívül elég tér hagyva experimentálásra! ... Nem is említjük a jó szándékból mondva csinált roppant számú, a légköréből mesterségesen a középiskoláig felschwindlizett népiskola számára élt szakkönyveket és ezek olvasása által igénybe vett időt és erőt. A törvény e tekintetben nem tesz különbséget a falusi és városi iskola s a falusi és városi viszonyok között, ugy hogy a szegény gyermekeken valódi szellemi erőszak követtetik el.

Aztán készíthetnek minden egyes gyermek számára 25—30 frtos padot; a gyermekre a sok iskolai helyiségben való tartózkodás mégis olyan hatással van, mint ha a fejlődő virágot a kályhalyukba tennők.

Nincs a tudomány s az a kizárólag anyagiakra irányzott furcsa követelés, melyet — kivált a dilettánsok — nem törekedtek volna a népiskolában érvényre emelni. Mezőgazdaság, házi ipar, iparos-műhely, gyümölcs- és selyemtenyésztés, közegészség-tan stb., stb. fel van karolva; csak a mi mind ezeknek alapja, a vallás-erkölcsiségnek fejlesztésére ezek miatt nem adnak tért és időt.

A házi állatokat kimélik, megadják nekik a magukét, eleget tesznek a természet követelte igényeknek, míg tökéletesen ki nincsenek fejlődve, s 2—3 éves korukban csak oly

terheket tesznek rájuk, melyeket elbirnak s nem olyanokat, melyeket csak 8—10 éves korukban birnak el. De a népiskolában ugy bánnak a 6—12 éves gyermekekkel, mintha már 30 évesek volnának.

„Az ember agyveleje lassan fejlődik s az élettan szerint a fejlődő gyermekeknek majd inkább hig, mint kászerű állapotban van; ha ezt a gyermeket most tulságosan megterheljük iskolai s házi feladatokkal: elmarad a gyermek legnemesebb testi szerveinek rendszeres kiképzésében, eltempul, s az idegrendszer, a vérkeringés, a tudó működése megzavaratik — s kész a szellemi nyomorék.” Szóljának itt a tanférfiak; nem tapasztalták-e már azt, hogy sok, feltűnést keltett, élénk eszű kis gyermek pár évi iskolai túlterhelés után majd a hülyeségig eltempult, ugy hogy még rá se lehetett ismerni? Faluhelyeken még valamivel jobban vannak a gyermekek; de a városi gyermekek és a jobb módú szülők gyermekei valóban szárandó áldozatai a mai fenn dicsért iskoládnak!

Hetenkint nem elég a 20—30 iskolai óra; e mellett van még egyszer annyi külön óra. De hát a zongora, franczia nyelvtan stb.? Ki csodálkozik, ha aztán az ilyen gyermekeknek nem kell sem játék, sem étel, sem alvás, ha vérszegények, sápadtak, idegesek, ha vékony véredényeik alig bírják el a vért? A gyenge szervezetnek minden fejlődése központosul az agyvelő fejlődése körül, míg a többi szerv elenyevd. Az ilyen gyermekeket szemlélve, a gyakorló orvos minden tudománya mellett gondolkodóba esik. No, és a szembaj, hátgerinczbaj, piemia, lob rendes kórtünetek, melyekhez járul a legnagyobb gyermekbetegség: a gyermekek öngyilkossága s a gyermekek megörülése.

Ezekhez járul s ezeken alapszik még a testi és lelki elsatnyulás s így az erkölcsi romlást elősegítő bajok legvégzetesebbje, t. i. a nemi ösztönek tulkorai felkeltése. Minél hamarabb mulik ugyanis a testi fejlődés (t. i. az agyvelőképzés) első stádiuma, annál előbb következik be a fejlődés második stádiuma, t. i. az említett ösztön fejlődése. S valóban elmondhatjuk: mostani iskoláink tulszárnyalták korukat minden tekintetben. Az iskolában való sok ülés a tulcsigázott képzelő tehetséggel csak elősegíti azt a vértolulást, mely annyi kihágásra készíti már az iskolás gyermekeket.

A mai meglegházi iskolázatásnak ezek rendszeres gyümölcsei. Ime, Felszegi ur, ezek a mai iskolai rendszer gyümölcsei, melyek az ujkori állami, községi és közös iskolákkal egykoruak, és azokban burjánzanak fel legnagyobb mérvben, a felekezetenküliség léven legfőbb éltető anyaguk. Tehát van okunk, oly nagyon nem rajongani az állami intézetek, a mai iskolarendszer s így maga Trefort — különben jóakaratu — alkotásai iránt is.

Mindig volt és lesz is baj az iskolaügy körül, de nem szabad azt még rendszeresen elő is segíteni, hanem oda kell hatni, hogy az iskola maga hathatósan akadályozhassa vagy legalább ellensúlyozhassa azt.

Az öreg Wellington mindig azt szokta mondani: „Erkölcsei és vallási rendszabályok nélkül csak raffinírozott ördögöket fogtok nevelni.” Ha valahol, itt is alkalmazhatók az apostol szavai: „Pietas ad omnia utilis.” A hires Hufeland „Makrobioták” című könyvét ezzel végzi: „A vallásosság elősegíti a hosszúéletiséget.” Egy jeles publicista pedig így ír: „Mit használ a hygieologia theoretikus tanítása, mikor már a népiskola egészen a materializmusba süllyed, a mennyiben ez is csak az üzletnek, csak a pénzszerezésnek, a nyereségnek és üzérkedésnek nevei a gyermekeket, ugy, hogy az Isten képe az emberben kénytelen helyet engedni az emberi álatnak.”

Thewrewk Árpád kíváncsnak mondja a hygieologia mint külön tantárgy behozatalát a középiskolákba, de annál kíváncsabb volna, — ugy mond — ha sokoldalú s zeniális közoktatási miniszterünk a közegészséget ugy mozdítaná elő, hogy a népiskolát visszaadná eredeti rendeltetésének, azt az iskolát, mely a haza valamennyi gyermekeinek s ezek átlagos tehetségeinek az adott

viszonyok szerint megfelel; adja meg mindenkinek a magáét; suum cuique!

Mit tesznek e szavak, Felszegi ur? nem azt, a mit ön „nagyotmondás”-nak nevezve akart elűzni? No, no, azt az állami elfoglaltság szemüvegét ki kell törölni, mert még lehet idő, mint volt, hogy mindenki, még a mai állami tanító urak is a maguk felekezethez kényszerülnek visszavonulni s ott hajtani le fejüket...

A mai tanügy terén az első teendő a tanterv módosítása lenne. E nélkül nem érünk célra. Ez közművelődési szempontból s azért kíváncsú, mert csak a tárgyak kevesbitésével lehet majd a nem magyar iskolákban nagyobb szorgalmat és gondot fordítani a magyar nyelv tanítására.

Ezt a reformot közegészségi, közművelődési és vallás-erkölcsi tekintetek egyformán javasolják. Itt a közigazgatás egyetértőleg a tanügyi kormányval sokat tehet.

És most, ezeknek előrebocsátása után, Isten velünk, Felszegi ur! Ha van akarata meggyőződni és meg nem győzhettem, hogy az állami tanítóképző intézetek nincsenek vád alatt, hanem a mit azokról a magyar közművelődés érdekében írtam, igaz: szolgálatára állok.

Felvidéki.

Különfélék.

— József főherczeg e hó 24-én reggel 3 órakor M.-Vásárhelyre érkezett s 25-én estig ott időzött. A honvédség gyakorlatait nagy érdeklődéssel szemlélte s elismerését és meglepedését fejezte ki az e kerületben észlelt képzettség, rend és katonai fegyelem felett.

— Kézdi-Vásárhely diszpolgára. Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi minisztert, mint olvasóink emlékezhettek, Kézdi-Vásárhely város közönsége diszpolgárává választotta. Az erről szóló díszes okmányt f. évi szeptember 25-én adta át Szöcs József polgármester, Kovács Dániel tanácsos, Török Bálint, Balog Gyula és K. Osizsár József tagokból álló küldöttség. A küldöttséget Nagy Gábor pénzügyminiszteri titkár és a város volt képviselője mutatta be a miniszternek, ki a ragaszkodó tisztelet ezen nyilvánulását szívélyesen fogadva, a küldöttséget felhatalmazta annak kijelentésére, hogy ő a város érdekeit ezután is szívében hordozza, sőt, hogy érdeklődésének még biztosabb jelét adja s a valódi szükségét még inkább megismerje: a jövő év folyamán a Székelyföldet s így K.-Vásárhelyt is meg fogja látogatni.

— Dr. Szacsay Gyula kézdivásárhelyi jeles képzettségű ügyvédjelölt a mult szombaton tette le szép sikerrel az ügyvédi vizsgát a marosvásárhelyi kir. ítélő táblánál. Gratulálunk!

— Halálozás. Sepsiszentiványi Szentiványi Ignác 1848—49-ki honvéd főhadnagy s az erdélyi román. kath. státus volt képviselője, széles körben ismert és szeretett nagyműveltségű férfi, folyó hó 26-án elhalt. Temetése folyó hó 28-án ment végbe Imecsfalván nagy részvét mellett. A Rikán belőli honvéd-egylet s a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet testületileg jelent meg a temetésen s róttale a kegyelet adóját az elhunyt iránt. A sirnál Horváth Ignác 1848—9-ki honv. huszárezredes, a honvéd-egylet elnöke, tartott rövid, megható beszédet, majd meg a háznál Dobay János titkár tolmácsolá a kézdivásárhelyi nőegylet részvétét a gyászba borult családtagoknak. Áldás és béke lebegjen porai felett!

— A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő-intézet az országos kiállításon a kiállítás nagy érdem nyerte közhasznú munkásságáért. Hogy e szép elismerést az intézet valóban kiérdemelte, főlöleges bizonyítgatunk. A helyett közöljük a „Nemzet”-ben Dr. Kerékgyártó Elek tollából megjelent következő bírálatot: „Jól tudjuk, hogy a fővárosi „Erzsébet” árvaház”-ban kifogástalan szellem és vezetés honol, de kézimunkakiállítása nem tájékoztató. Nem könnyű eligazodni a tekintetben sem, hogy a magyar gazdasági nyok mit akarnak az ő árváikkal? Teljes képzetada „Pesti izr. nőegyleti” árvaház bemutatása. Elismerés illeti a siket-némák és vakok kézimunkáinak kiállítását is. De talán legsikerültebb a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő-intézetnek föléptetése. 26 táblára terjedő munkakönyve teljesen megmagyarázza, mit tesznek évenként a növendékek mire vannak képesítve. Az az elkényeztető humanizmus, melytől árvaházaink szelleme épen nem ment, itt nem következethető, noha ez intézmény példás részletezéssel van a nagy közönség itélete elé állítva.”

— A háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet helyiségének teljes befejezése és berendezése alkalmából rendezendő megnyitási ünnepély folyó hó 11-én fog megtörténni. Azelőtti napon okt. 10-én táncszüvegálmossal egybekötött előadás leend a kézdívásárhelyi tanácsház nagytermében, melyen szavaltat, élőképek és ködfátyolképek fogják az estét betölteni. Az előkészületek után itélve, az estély páratlan fényesnek ígérkezik. Bővebb tájékozást a nemsokára kibocsátandó műsorok nyujtanak.

— Értesítés. A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet elemi és ipari szakosztályában a rendes előadások f. évi október hó 5-én kezdődnek. Kéretnek az érdekeltek szülők, hogy az ipari szakosztályba felvehető 35 és az elemi iskolába felvehető 6 helyre ft. október hó 4-én gyermekeikkel együtt az intézet helyiségében az igazgatónál jelentkezzenek. Kézdi-Vásárhely, 1885. szept. 29-én. Az iskolaszék.

— Iparosaink kitüntetés a budapesti országos kiállításon. A kiállításon résztvett kézdivásárhelyi iparosok közül kitüntetést nyertek és pedig mindenik kiállítás nagy érdem: Csutak László szabó, jó munkáért, Megyaszi Máté csizmadia, jó munkáért, Tuzson György csizmadia, jó munkáért. E kitüntetésnek kettős okunk van örövendeni. Egyfelől mert iparosaink szakképzettségét és képességét látjuk elismerve, másfelől mert e tényben czáfolatát látjuk iparosaink nagy része azon téves nézetének, hogy „hiába dolgoztak s küldtek volna föl munkát, mert még meg se látták volna.” Ime őt résztvevő iparos közül három nyert szép kitüntetést, s ez fényes bizonyíték azon állításunk mellett, hogy a jó munkát, szorgalmat, igyekezetet mindig méltányolják.

— Polyánból a következőket írják: „Tűz ütött ki községünkben folyó hó 26-án délután 4—5 óra között, mely Király Jánosnak egy boglya szénáját és egy kazal szalmáját hamvasztotta el. Szerencsére korán észrevették, s így sikerült megakadályozni annak továbbterjedését.”

— Ne fujd, ha nem furulya! Szent-Mihály nap lévén, nagy ünnepet csapának a falu végén lakó cigányok a köztisztletben álló Mihály dádé névnap tiszteletére. Folyt a zene, táncz és pálinka. Egy fiatal suhancz, elkapatva harczias hajlamaitól, pisztolyt ragad s azt oly szándékkal tölti meg, hogy ő azzal egyet lü a kedves Mihály bá tiszteletére. A pisztoly azonban semmikép sem akart besülni, mivelhogy nem volt gyutacs rajta. A suhancz azonban kiválóan elmés módon segítette a dolgon, hogy a csőben levő fojtást gyujtja meg, ugy okoskodván, hogy az a löporig égve, mulhatatlanul dördülni fog. A munka azonban így lassan haladt, s a mi emberünk ugy segített rajta, hogy a csőbe fujt, hogy a tűz gyorsabban haladjon a löpor felé. És ez használt is: a pisztoly besült, egész tartalmát a suhancz képébe küldve. A megtisztelt Mihály dádának meglett az öröme, de a merész suhancz a kézdivásárhelyi kórházban várja súlyos sebeinek gyógyulását.

RÖVID HIREK.

A görögényi erdőben a medveadászatok, melyekben Rudolf trónörökös is részt vesz, okt. 6-án kezdődnek. Rudolf trónörökös október 4-én vagy 5-én érkezik Görögnybe. — A trónörökös könyve nov. végén vagy decz. elején okvetlenül meg fog jelenni. — Jókai

Mór „Könyves Kálmán“ cz. drámája a bécsi Burg színházban pénteken adatott elő először. A nagy költőt, ki az előadás jelen volt, lelkes ovációkban részesítette a közönség. — Nilsson Krisztina, a svéd csalogány, jelenleg hazájában vendégszerepel. Egyik előadása után oly nagy néptömeg kísérte lakására a művésznőt, hogy a nagy tolongásban 18 embert nyomtak agyon. — A bukaresti katonai kórházban a m. csüörtökön tűz ütött ki, mely a terjedelmes épület nagy részét elhamvasztotta. — Véres bucsu volt m. hó 20-án Dobruka zemlénmegyei faluban. A nép és a csendőrség között nagy verekezés volt s egy ember halálosan megsérült. — Az enyiczkei (Abaujm.) hadgyakorlaton a napokban egy ágyut a megbokrosodott lovak elkaptak s két tüzer leesett s a kerekék alá kerülve, szörnyet haltak. — Kétszer gyújtott tüzet Morvországban egy 11 éves gyermek, mert a falu népe bántja és szidja. A gyermeket elfogták. — Szarvast halásztak ki a napokban a Dunából a bajai halászok. A vad alatt az omladékos magas part leszakadt s úgy került az alant levő halászok hálójába. — Hamburgból jelentik, hogy az „Alert“ nevű gőzös Finiszter-foknál elsüllyedt. — Dobránszky Péter műegyetemi r. tanárt, a ki határozatlan időre szabadságolva volt, a közokt. miniszter nyugdíjazta. — Makart, a híres művész, hagyatéka 190,000 frtot tesz ki. — A felsőmagyarországi bányafársulat m. hó 22-én tartott közgyűlésén egyetlen egy magyar szó sem volt hallható. Sajnos jelenség! — A Dunába ölte magát Pest-megyében egy cselédleány azon való szegye-nében, hogy gyümölcslopáson kapták rajta. — A kolera. Palermoban szombaton 81 ember halt el kolerában. — Rio de Janeiroból sürgönyzik, hogy ott a rabslolgaság eltörlését mind a két kamara megszavazta.

Egyetemes regénytár czim alatt „Singer és Wolfner“ budapesti könyvkereskedő-czég életrevaló vállalatot nyitott meg. A kiadók főképp abból a sokat hangzatosított panaszból indultak ki, hogy a magyar szépirodalmi könyv igen drága és például — hogy az eredetiekről ne is szóljunk — a külföldi jóra-való műveknek német fordítása felényinél is olcsóbb, mint ugyane művek magyar kiadása. Így vált aztán lehetővé, hogy Rec-lam-, Spemann-, Engelhorn- és más ilyen-mű német kiadványok velőssággal elaraszották Magyarországot és olcsó s csinos kötetek-kei majdnem kizorították a közönségből a jóval drágább magyar könyveket. Hogy a magyar közönség nem olvas eleget, vagy ha olvas, sokkal kevesebbet költ könyvre, mint tehetné, ennek oka nagyrészt a könyvek drágaságában rejlik; s alig szenved kétsé- get, hogy olvasási kedvet, az eddigin halad- va, nem is lehet föléleszteni. Jó könyvet adni a közönség kezébe, tetszetős külsejűt, mely mellett a tartósság sincs figyelmen ki- vül hagyva: ez az, a mivel nálunk is meg kellett tenni a kísérletet, s a ki megette, bi- zonyos tekintetben közművelődésünk eme- lésének is tett vele szolgálatot. Az Egyete- mes Regénytár eme kivéteelmeknek akar megfelelni. Csinos s majdnem díszkötésnek beváló s e mellett tartósnak ígérkező köte- teket bocsát ki, szép, olvasható nyomással; s egy-egy 10—12 ívre terjedő kötet ára 50 krajczár, annyi, a mennyiért különben a kö- tetet is alig lehetne megkapni. A vállalatnak eddig megjelent két kötete igen szerencsés kezdetnek mondható. Az első két kötet Ohnet Györgynek, a Vasgyáros szerzőjének A banya czimú regényét tartalmazza, melynek francia eredetije eddig 72 kiadást ért, mi mindenesetre a mellett szól, hogy a magyar kiadás is nagy kelendőségnek fog örönden. A harmadik Mikszáth Kálmán „A lohinaí fü“ és Welten Oszkár „Egy éj- szakára bezárva“ czimú elbeszélések, a ne- gyedik kötet pedig Hamilton Aidé angol író- nak „Az uri körökben“ czimú társadalmi re- gényét fogja tartalmazni, mely minden te- kintetben kiváló helyet foglal el a modern regényirodalomban. A vállalat minden egyes kötete külön is megvehető, de a kiadók elő- fizetést is nyitnak a sorozatokra, melynek igénybevétele különösen oly helységekben ajánlható, hol könyvkereskedő nincs; így 15 kötetre 7 frt 50 krajzával, 10 kötetre 5 frtjával, 5 kötetre 2 frt 50 krajzával (bérmentes megküldés mellett) fizethetni elő.

Köszönetnyilvánítás.

Elhunyt b. e. férjem Sepsiszentiványi Szentiványi Ignác 1848—49-ki honv. fő- hadnagy temetése alkalmával kifejezett őszinte részvétnyilatkozatukért a kézdivá- sárhelyi jótékony nőegylet és a Rikán belőli

1848—49-ki honvéd-egylet, nemkülönben a temetésen résztvevők fogadják szomorú szív- ből fakadó köszönetemet.

Imecsfalván, 1885. szept. 28.

Özv. Szentiványi Ignáczné.

Bucsu.

Csik-Szeredába pénzügyi fogalmazóvá és nyilvántartási biztossá lett kineveztetésem folytán a kézdivásárhelyi becsőjárásban el- foglalt állásomtól folyó hó végével meg fo- gok válni.

Az idő rövidsége nem engedi meg, hogy barátaim és jó ismerőseimnél egyenkint bucsu-látogatást tegyek. Fogadják tehát ezennel mindnyájan szíves üdvözetemet és végbucsumat.

Kézdi-Vásárhely, 1885. szept. 29.

Balás Lajos,

kataszteri becső biztos.

Közigazdaság.

A kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság 1885. szeptember havi üz- letforgalmának kimutatása. Bevételek: Pénztár-készlet 1885. szeptember hó 1-én 934 frt 63 kr. Betéti-számlán 194 frt 58 kr. Váltókölcson-számlán 30155 frt. Jelzálog- kölcson-számlán 3265 frt. Előlegkölcson- számlán 110 frt. Váltókölcson kamat-szám- lán 610 frt 2 kr. Váltókölcson illeték-szám- lán 305 frt. Jelzálogkölcson kamat-számlán 62 frt 20 kr. Jelzálogkölcson illeték-számlán 31 frt 10 kr. Előlegkölcson kamat-számlán 2 frt. Előlegkölcson illeték-számlán 1 forint. Kezelési költség-számlán 19 frt 60 kr. Váltó- visszleszámitolási számlán 16310 frt. Köl- csonjáradék-számlán 330 frt 18 kr. Kölcson- járadék kamat-számlán 30 kr. Posta- és bé- lyegdíj-számlán 76 kr. 10%, betéti kamatadó- számlán 13 kr. Összesen 52331 frt 50 kr. — Kiadások: Betéti számlán 1234 frt 84 kr. Betéti kamat-számlán 1 frt 16 kr. Váltó- kölcson-számlán 30855 frt. Jelzálogkölcson- számlán 3110 frt. Előlegkölcson-számlán 100 frt. Kezelési költség-számlán 43 frt 40 kr. Tiszti- és szolgafizetés-számlán 86 frt 66 kr. Váltóvisszleszámitolási számlán 15300 frt. Váltóvisszleszámitolási kamat-számlán 260 frt 7 kr. Kölcsonjáradék-számlán 330 frt 18 kr. Berendezési költség-számlán 4 frt 8 kr. Váltókölcson kamat-számlán 9 frt 10 kr. Házbér-számlán 100 frt. Posta- és bélyegdíj- számlán 5 frt 71 kr. Pénztár-maradvány 1885. szeptember 30-án 891 frt 30 kr. Össze- sen 52331 frt 50 kr. — Kézdi-Vásárhelyt, 1885. szeptember hó 30-án. Sebők József, könyvelő.

Hivatalos árfolyamok a budapesti ár- és érték-tőzsdén.

Szeptember 29-én.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	98.10
Magy. papírráradék 5%	90.90
Magyar vasuti kölcson	148.—
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	97.—
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	124.—
M. keleti vasuti államkötv. III.	109.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	102.50
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	101.50
Temes-bánati földteherm. kötvény	102.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	101.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	101.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	102.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcson	117.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	92.25
Osztrák járadék papírban	81.90
Osztrák járadék ezüstben	82.50
Osztrák járadék aranyban	119.—
1860. államsorsjegyek	139.—
Osztrák-magyar bankrészvény	865.—
Magyar hitelbank-részvény	283.—
Osztrák hitelintézet-részvény	282.60
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.91
20 frankos arany	9.94
Német birodalmi marka	61.75
London (2 havi váltókért)	125.70

Felölös szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 3951. tkvi.

1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre te-

szí, hogy Lakatos Józsefné Zakariás Anna futásfalvi lakos végrehajtónak osdolai Géczi Istvánné Vass Terézia végrehajtást szenvedő elleni közösség megszüntetés iránti ügyében a kézdivá- sárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Osdola községében fekvő, az osdolai 1478. számú tjkönyvben foglalt 1168., 1169. hr. sz. 281 frt, 5033 hr. sz. 50 frt és 8558, 8559. hr. sz. 30 frt becsér- téktü egész ingatlanokra az árverést a fennebbi cenzell megállapított kikiáltá- si árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi októ- ber hó 10-ik napján délelőtti 9 órakor Osdola községében a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a meg- állapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%o. vagy kész- pénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-jel- zett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapír- ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges el- helyezéséről kiállított szabályszerű elis- mervényt átszolgáltatni.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság üléséből 1885. évi julius hó 29-ik napján.

Sz. 2045. con. 4500. tkvi

1885.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkkvi hatóság, közhirrre teszi, hogy tisztí ügyész Kelemen Lajos által ké- pviselt kiskoru Dénes János és Mária sepsiszentgyörgyi végrehajtónak ifj. Dénes Márton ikafalvi végrehajtást szenvedő elleni 256 frt tőkekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék terüle- tén lévő, Ikafalva községében fekvő, az ikafalvi 38 számú tjkvben foglalt 260. hr. sz. 20 frt, 278., 279. hr. sz. 94 frt, 1195. hr. sz. 6 frt, 2613., hr. sz. 44 frt, 2905. hr. sz. 17 frt, a 253. sz. tjkvben 660., 661. hr. sz. 20 frt, 1081. hr. sz. 37 frt, 1174. hr. sz. 17 frt, 1186., 1187. hr. sz. 12 frt, 1250. hr. sz. 61 frt, 1288. hr. sz. 62 frt, 1821. hr. sz. 25 frt és 2870. hr. sz. 37 frt becsértékü egész ingatlanokra az árverést a fennebbi cenzell megállá- pitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi november hó 23-ik napján délelőtti 9 órakor Ikafalva községében a községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törvénycikk 42. §-ában jelzett árfo- lyammal számított és az 1881. évi no- vember hó 1-én 3333. sz. a. kelt igaz- ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában ki- jelölt óvadékképes értékpapírban a ki- küldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-sa értelmében a bánat- pénznek a bíróságnál előleges elhelye- zéséről kiállított szabályszerű elismer- vényt átszolgáltatni.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság üléséből 1885. évi szeptember hó 9-én.

HIRDETMEYNY.

Közhirrre tétetik, hogy a tulajdonun- kat képező s a k.-vásárhely-kantai 987. sz. tjkvben 2137. és 2138. hr. szám alatt felvett ingatlanunkat (egy csürös az „Unio“-kerttel szemben) 1885. október hó 4-én délután 3 órakor a tanácsház előtt tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fogjuk adni.

Árverési feltételek:

1. Kikiáltási ár 3000 frt.
2. Bánatpénz ennek 2%o.-a.
3. A vételár $\frac{1}{3}$ része azonnal, $\frac{1}{3}$ ré- sze 1885. november hó 1-én és $\frac{1}{3}$ része 1885. december 15-én fizetendő.
4. A vételár-hátrálék esetleg bekebe- lezhető kötelezvénynyel biztosítandó.

K.-Vásárhelyt, 1885. szeptember 22.

Kovács István.

Kovács Sámuel.

Csik-Somlyón Fodor Ig- nácznál eladó:

200 veder 6 éves bor; 3 darab pinzgau borjuzó tehén és egy bika; 2 fejős bival; 2 fekete, 2 sárga és 2 piros pej 4—5 éves lócsikó.

3-3

ELADÓ HÁZ.

Csik-Szeredában a kir. adóhiva- tal és ifj. Pototzky Gergely háza között levő belső telek a rajta lévő épületekkel eladandó. Venni szán- dékozók értekezhetnek Borbély Károly m. kir. postatisztel Szász- Régenben. (3—3)

Épen most jelent meg

és ingyen kapható a

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

VIII. évfolyamának

ELSŐ SZÁMA.

Tartalom: Az utolsó rév. (Elbeszélés.) Tolnay Lajostól. — Erdei románcz. (Költemény.) Bartók Lajostól. — Őszi este. (Tárcza.) Sziklay Jánostól. — Bara- babao. (Velenzei történet.) Tóth Bélától. — A boszorkány. (Theuriet André regé- nye.) — Az állatok erőképesége. (Ismerető tárcza.) — A szobor titka. (Regény.) Tábori Róbertől.

A legszebb és legelterjedtebb szépirodalmi képes heti lap.

Előfizetési ára: Egy negyedévre 1 frt 50 kr, fél- évre 3 frt, egész évre 6 frt.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Méhner Vilmos, Budapest, IV. papnövelde-utca 8.